

ע"פ 742/15 - יעקב סלם נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 742/15

כבוד השופטת ד' ברק-ארז

לפני:

יעקב סלם

המערער:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-
יפו מיום 28.1.2015 בעפ"ג 40430-01-15 שניתנה
על ידי כבוד השופטת ד' שריזלי

ט"ו בשבט התשע"ה (4.2.2015)

תאריך הישיבה:

עו"ד אפרים דימרי

בשם המערער:

עו"ד קרן רוט

בשם המשיבה:

החלטה

1. בפני ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 28.1.2015 (עפ"ג 40430-01-15, השופטת ד' שריזלי). בהחלטה זו דחה בית המשפט המחוזי בקשה שהגיש המערער לעיכוב ביצועו של עונש המאסר בפועל שהושת עליו בגזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו מיום 28.12.2014 (ת"פ 46863-12-12, השופטת ל' מרגולין-יחידי).

רקע וההליכים עד כה

2. נגד המערער הוגש כתב אישום שכלל שני אישומים, אשר בעיקרם הוא הורשע בסופו של דבר, כמפורט להלן.
3. לפי האישום הראשון, בשנים 2006-2007 במסגרת עיסוקו כקבלן לביצוע עבודות חשמל, נהג המבקש להוציא חשבוניות על שם אחיו, ולהגיש בשמו דו"חות למס הכנסה, בעוד הוא עצמו לא דיווח על עיסוקו ולא הגיש דו"חות בגינו. משנת 2007 דיווח המערער למס הכנסה על עיסוקו והגיש דו"חות, אשר על פי הנטען בכתב האישום כללו דיווחים כוזבים והשמטה של חלק ניכר מההכנסות, הן למס הכנסה והן למס ערך מוסף. בשל מעשים אלו יוחסו למערער עבירות שונות של העלמת מס ומסירת דו"חות המכילים ידיעות כוזבות לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 וחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). לפי האישום השני, בשנת 2008 לאחר שנחקר ביחס לעבירות המס הקשורות באישום הראשון, פנה המערער לקבלן שיפוצים ומיזוג אוויר בבקשה שיוציא עבורו חשבוניות ללא עסקה, כך שיוכל להפחית את הכנסותיו החייבות במס, אם כי בסופו של דבר אלו לא נכללו בספרי הנהלת החשבונות של המערער ובדו"חות שהגיש. בגדר אישום זה יוחסו למערער עבירות של הוצאת חשבוניות מבלי עשיית עסקה או התחייבות לה על מנת להתחמק מתשלום מס, על פי חוק מע"מ, עבירות של מרמה ותחבולה במטרה להעלים מס לפי חוק זה, וכן עבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין, כל אלה בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין.
4. ביום 13.6.2013 הורשע המערער על פי הודאתו בשני האישומים (השופטת מ' ברק נבו). מיד לאחר מתן הכרעת הדין, עוד באותו דיון, חזר בו המערער מן ההודאה באישום השני בלבד. בהמשך לכך, בית משפט השלום ביטל את הכרעת הדין לעניין אישום זה בלבד והוא נקבע להוכחות.
5. ביום 15.1.2014 הסכימו הצדדים על תיקון כתב האישום כך שתימחק ממנו העבירה של שיבוש מהלכי משפט, ובשלב זה המערער הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, והורשע גם באישום השני (השופטת ל' מרגולין-יחידי).
6. ביום 28.12.2014 גזר בית המשפט השלום את דינו של המערער (השופטת ל' מרגולין-יחידי). בית משפט השלום השית על המערער עונש מאסר בפועל לתקופה של 27 חודשים, מאסר על תנאי למשך 12 חודשים לתקופה של שלוש שנים משחרורו ממאסר, כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירות מס מסוג פשע, וכן קנס בסך 75,000 שקל או שלושה חודשי מאסר תמורתו. לבקשת בא-כוח המערער, נדחה עונש המאסר ליום 25.1.2015, בכפוף לערבויות שונות.
7. המערער הגיש ערעור על גזר הדין לבית המשפט המחוזי, ובצדו בקשה לעיכוב ביצועו של עונש המאסר שהושת עליו.
8. לאחר הגשתם של הערעור ובקשת עיכוב הביצוע לבית המשפט המחוזי, החליף המערער ייצוג, ובא-כוחו החדש הגיש בקשה לתיקונה של הודעת הערעור. בבקשה טען המערער, באמצעות בא-כוחו, כי הוא מבקש לערער גם על הכרעת הדין, וזאת על בסיס חזרה מהודאתו באישום השני, שלגביה העלה טענות של כשל בייצוג. יצוין, כי בשלב זה טרם ניתנה החלטה בבקשה לתקן את הודעת הערעור.
9. ביום 28.1.2015 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת עיכוב הביצוע (השופטת ד' שריזלי). בית המשפט המחוזי

ציין כי בית משפט השלום הביא בחשבון את מכלול השיקולים שהעלה המערער בבקשתו, וביניהם את הודאתו בעבירות שיוחסו לו, את העובדה ששילם חלק מן החוב לגורמי המס (אף אם חלק קטן) והתפקוד החיובי של המערער כפי שזה עלה מתסקיר המבחן שנערך בעניינו בטרם מתן גזר הדין. בצד זאת, כך נקבע, הובאו בחשבון חומרת העבירות, חומרת הנסיבות שאפפו אותן והפגיעה בערכים מוגנים חשובים. באשר לטענות המערער כי בכוונתו לבקש לחזור בו מהודאתו, ציין בית המשפט המחוזי, מבלי להביע עמדה חד משמעית, כי נראה שהסיכוי לכך שערכאת הערעור תיעתר לבקשה הוא קטן - בשים לב לכך שבפרק הזמן המשמעותי שחלף בין ההודאה באישום הראשון לבין ההודאה באישום השני לא נאמר לאף גורם דבר ביחס לכך שהמערער לא הבין את מהות ההליך או שהוא מבקש לחזור בו מהודאתו. בנוסף לכך, עמד בית המשפט המחוזי על החשיבות בענישה משמעותית בעבירות מס, וציין בהקשר זה כי הסיכוי שעונש המאסר של המערער יבוטל או יופחת משמעותית לכדי מאסר שיבוצע בדרך של עבודות שירות הוא קטן. בסיכומו של דבר, בית המשפט המחוזי קבע את תאריך תחילת מאסרו של המערער ליום 22.2.2015. הערעור שבפני נסב על החלטה זו.

הטענות בערעור

10. לטענת המערער, מתקיימים בעניינו השיקולים שיש לשקול לצורך הכרעה בבקשה לעיכוב ביצועו של עונש מאסר על-פי ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000), מלבד השיקול שעניינו סיכויי הערעור ככל שאלה נבחנים ביחס לערעור כפי שהוגש, בטרם ניתנה הרשאה לתקנו, כשהוא נסב על גזר הדין בלבד. בהמשך לכך, המערער מציין כי יש להתחשב בכך שהוא מבקש לתקן את הערעור וכך לערער גם על ההרשעה באישום השני, שהוא החמור יותר, לשיטתו.

11. המערער מציין כי הוא משוחרר מאז תחילת החקירה, זה שנים מספר, כי הוא נעדר עבר פלילי, וכי התייצב לכל הדיונים בעניינו תוך שהוא ממשיך לנהל עסק כעצמאי, לתפקד באופן נורמטיבי ולשלם את תשלומי המס כסדרם. כן מדגיש המערער כי למרות שנותר לו חוב גדול לרשויות מס ערך מוסף הוא עושה בימים אלה מאמצים גדולים לשלמו, תוך הסתייעות בחברים ובני משפחה (ואף הציג אישור על תשלום חלק קטן יחסית מהסכום).

12. המדינה מתנגדת לעיכוב הביצוע. לשיטת המדינה, אין לתת משקל רב לבקשה שהוגשה לתיקונה של הודעת הערעור, בין משום שמדיניותה של הפסיקה היא להקשות על חזרה מהודאה בשלב הערעור, ובין משום שאפילו יוגש ערעור על ההרשעה באישום השני, הרי שההרשעה באישום הראשון נותרת בעינה. באת-כוח המדינה עמדה על כך שבנסיבות העניין האישום הראשון הוא בעל המשקל הרב יותר מבחינת חומרת הדברים, כפי שעולה אף ממתחמי הענישה שקבע בית משפט השלום ביחס לכל אחד מהם. לבסוף, עמדה באת-כוח המדינה על מדיניות הענישה המחמירה בעבירות כלכליות, ועל כך שמכל מקום המועד הקבוע לשמיעת הערעור הוא קרוב (בתוך פחות משלושה חודשים), כך שתחילת ריצוי העונש אינה צפויה לפגוע במערער גם אם תחליט ערכאת הערעור להקל עמו.

13. בדברי התשובה, חזר ועמד בא-כוחו של המערער על כך שמרשו הוא אדם נורמטיבי, שלא היה עצור עד כה והוא עושה מאמצים לתשלום חובותיו לרשויות המס.

דיון והכרעה

14. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים אני סבורה שדין הערעור להידחות.

15. מקובלת עלי טענתה של באת-כוח המדינה כי אף לשיטת המערער הרשעתו בעבירות שנכללו באישום הראשון בעינה עומדת - כך שלפחות במובן זה ערעורו הוא על גזר הדין בלבד. מתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי ביחס לאישום הראשון בלבד נע בין 14 ל-33 חודשי מאסר. העבירות שבהן הורשע בגדרו של אישום זה הן חמורות, ואין להקל בהן ראש בהתאם למדיניות השוררת כיום ביחס לעבירות כלכליות בכלל ובעבירות מס בפרט (ע"פ 2407/05 מן נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (11.7.2005); רע"פ 3516/11 דהן נ' מדינת ישראל, פסקה ז' (11.5.2011); רע"פ 7964/13 רובינשטיין נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (31.12.2013); ע"פ 5783/12 גלם נ' מדינת ישראל, פסקה 111 (11.9.2014), וההפניות שם)). כאשר מצטרף לכך המועד הקרוב הקבוע לדיון בערעור בהליך העיקרי דומה שאין הצדקה לקבל את הערעור ביחס לעיכוב הביצוע, במובן זה שלא יהיה בתחילת המאסר כדי לייתר את הערעור העיקרי.

16. אכן, המערער שלא היה עד כה במעצר מנסה, לדבריו, להחזיר את חייו למסלולם, בין השאר באמצעות תשלום חובות מס. אולם, אין בכך כדי להכריע את הכף בשים לב לשיקולים שהוצגו לעיל. כלל נקוט הוא שאין בהגשת ערעור כשלעצמה כדי לעכב את ביצועו של גזר הדין, ועיכוב שכזה יינתן מקום בו מימוש האינטרס הציבורי באכיפה המיידית שלו פוגע במבקש את עיכובו ובזכויותיו במידה העולה על הנדרש (ראו למשל: ע"פ 4111/14 קורד נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (30.6.2014)). בנסיבות העניין, במכלול השיקולים שיש לאזן ביניהם, בשים לב לאורכה של תקופת המאסר ולמועד שמיעתו של הערעור, אני סבורה כי אין בעיכוב המאסר פגיעה בלתי מידתית שכזו.

17. בשולי הדברים, אבקש לצרף את עמדתי לדבריו של השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין באשר לכך שראוי לחזור ולבחון את הצורך בהענקת ערעור בזכות על החלטה של בית המשפט המחוזי שדן בבקשת עיכוב ביצוע המוגשת לצד ערעור לבית המשפט המחוזי על פסק דין של בית משפט השלום (ראו למשל: ע"פ 6251/11 סקאפי נ' מדינת ישראל (6.9.2011); ע"פ 7463/14 קאמאלי נ' מדינת ישראל (13.11.2014)).

18. סוף דבר: הערעור נדחה. לנוכח הזמן שחלף בינתיים, ועל מנת לאפשר למערער להיערך למאסר, הוא יתייצב לריצוי עונשו ביום 1.3.2015. המערער יתייצב ביום זה בבימ"ר ניצן עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, בטלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתנה היום, כ' בשבט התשע"ה (9.2.2015).

ש ו פ ט ת